

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Денисюк Ж.З.

кандидат культурології,

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

ПОСТФОЛЬКЛОР В ІНТЕРНЕТ-КОМУНІКАЦІЇ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Тотальність і масовість поширення інтернет-комунікації, яка об'єднала великі конгломерати населення різних континентів, водночас стала викликом для усталених соціокультурних зв'язків та взаємодій, породжуючи нові явища. Перетворюючись поступово із суто каналу і засобу комунікації в потужне медіа- і культурне середовище, інтернет став мультифеноменом для різних сфер суспільного буття та окремих індивідів. Створюваний ним за допомоги комунікативних технологій простір почав теоретично осмислюватися в поняттях «віртуальної культури», «кібер-культури» чи «дигітальної культури». Так, на думку Е. Ардевол, поняття кіберкультури було використане як концепція для розуміння впливу інтернету на суспільство та визначення зв'язку між культурою та інформатизацією й технологіями. Таким чином, нова культурна модель, яка виникла внаслідок активного використання інтернету, суттєво змінювала зразки соціальних відносин, культури, ідентичності індивідів і спільнот [4].

Інтернет-середовищем було запропоновано нові форми й можливості комунікації, які не тільки спрощували сам процес обміну інформацією, але й залучали людину до творчого самовираження в ігровому форматі, надаючи необмежене поширення власним творам. Інтернет-спільноти сприяють самореалізації особистості, надаючи можливості вербального самовираження та засоби візуальної самопрезентації в мережі. За визначенням О. Гримова, простір інформаційно-комунікативної культури інтегрує в собі середовище як сукупність ресурсів, умов і культурно фундованих патернів в реалізації інформаційно-комунікативної діяльності – з одного боку, і суб'єктів цих комунікативних практик, що характеризуються певними цінностями, цілями і потенціалом. Саме комунікативні практики характеризують конструктивність мислення і активності особистості в просторі інформаційно-комунікативної культури інтернету, а творчі механізми генерації і відтворення соціальної реальності (у вигляді інформації, ідей, образів, смислів) в процесі здійснення комунікативних практик є головним критерієм самореалізації особистості в просторі інформаційно-комунікативної культури [1].

Завдяки технологічним оновленням в межах інтернет-комунікації з'являлися нові культурні феномени, які поставали й обумовлювалися саме електронним середовищем творення й поширення. Таким чином набули

поширення й популярності серед користувачів мережі (та й поза нею) сегмент інтернет-творчості, який належить до явищ постфольклорного типу.

Порівнюючи існування традиційного фольклору з новітніми формами цього явища, О. Морозов слушно зауважував, що сучасні форми постфольклору мають підвищену здатність до тематичної та естетичної інтерналізації своєї продукції (тоді як традиційний фольклор локальний і регіональний), свою продукцію він відтворює серійно, у вигляді немислимих для усної творчості ідентичних копій, чому сприяє поширення постфольклорних явищ за допомогою інтернету. Якщо традиційний («класичний») фольклор відображав дійсність дедуктивним методом: коли вічні цінності лише відображалися в деталях життя, де загальне було головним, то логіка постфольклору працює в зворотному, індуктивному напрямку, коли фрагменти мозаїчної дійсності складаються в певну картину світу, тобто постфольклорний текст пов'язаний з безліччю фрагментів дійсності, і його завдання – художньо висвітлити деталі і наповнити їх семіотично актуальним змістом [3, с. 54, 56].

З огляду на це, постфольклор фактично постає новою традицією уснописемного формату, який опосередковується й твориться комунікативним середовищем інтернету. Комунікативні практики інтернету, спілкування в соціальних мережах, які стали невід'ємною частиною повсякденного буття багатьох людей, спонукали до творення таких текстів постфольклору, які, частково відтворюючи усну традицію, стали способом (і засобом) осмислення актуальної реальності, знаходячи відгук в віртуальній аудиторії. На думку А. Колістратової, інтернет-фольклор реагує на події в режимі повної ідентичності потребам масової свідомості і при подачі матеріалу використовує не тільки мову умовностей народно-міфологічного рівня, але і актуалізує самовідтворення забобонів, міфологем минулого, а віртуальна словесність пропонує сьогодні нові, оригінальні способи організації слова та тексту, коли вербальне завжди підкріплюється візуальним [2, с. 89].

Швидкість і мобільність інтернету як комунікативної практики, що завжди підвищує інформаційну насиченість і лаконічність повідомлення, так само позначилася впливом і на постфольклорні тексти мережі, які завжди пов'язані з багатьма конотативними сенсами, контекстними відношеннями та численними інтертекстуальними фрагментами культури та оточуючої реальності. Постфольклорні твори інтернет-середовища, що значною мірою формуються комунікативними практиками, позначені такими характеристиками, як надзвичайна лаконічність і компресіональність сенсів, аби передати максимум значень під час акту комунікації. Ті, хто створює такий твір/текст постфольклору, так само, як і ті, кому він адресований (зазвичай це широке коло користувачів, з огляду на нівеляцію й «смерть» авторства в мережі), включаються у своєрідну гру вгадування цього сенсу й дешифрування всіх прихованих змістів. Свого роду така постфольклорна комунікативна творчість є не лише засобом реагування на значущі події суспільного буття, але й можливістю повправлятися в дотепності й ерудиції, загальній поінформованості користувачів мережі. Відтак можемо констатувати, що нові культурні феномени, які завдячують своєю появою комунікативним практикам

інтернет-мережі, значною мірою формують свій зміст та ідейне наповнення також з медіа-середовища. Разом з тим, активна участь в їх творенні користувачів мережі дає підстави вважати сей сегмент творчості соціально орієнтованою, яка відображає погляди, ціннісне відношення до подій і явищ сучасного повсякдення.

Список використаних джерел:

1. Гримов О. А. Социокультурное самоконструирование личности в социальных сетях Интернета / О. А. Гримов [Электронный ресурс]. – Электрон. дан. (1 файл). – Режим доступа: <http://journal.homocyberus.ru>
2. Колистратова А. В. Эпоха постмодерна и фольклор: отсутствие субъекта высказывания / А. В. Колистратова // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов: Грамота, 2011. – № 2(9). – С. 88–90.
3. Морозов А. В. Фольклорное творчество в условиях становления информационного общества / А. В. Морозов // Беларуская культура ва ўмовах глабалізацыі: матэрыялы навук. канферэнцыі, прысвечанай 35-годдзю БДУКМ (3 снежня 2010 г.): [у 2 т.]. – Мінск, 2011. – Т. 1. – С. 54–59.
4. Ardevol E. Cyberculture: Anthropological perspectives of the Internet / E. Ardevol [Электронный ресурс]. – Электрон. дан. (1 файл). – Режим доступа: <https://eardevol.files.wordpress.com/2008/10/cyberculture.pdf>

Джигга Г.М.

*викладач вищої категорії,
Тульчинське училище культури*

ОСОБЛИВОСТІ ОКРЕМИХ ВИДІВ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНЦІВ СХІДНОГО ПОДІЛЛЯ

Художня культура – це унікальне явище світової історії, що в яскравій палітрі митецьких видів, жанрів і форм втілює ментальні риси українського народу: емоційність, ліричність, героїзм, життєвий оптимізм, гумор, естетичне світосприйняття. Вивчення української художньої культури, яка в різні часи зазнавала то стрімких злетів, то спалів та руйнувань, сприятиме узагальненню знань у царині народного і професійного мистецтва, здобутків минулого й сучасності.

В сучасних умовах соціально-економічної і культурної перебудови в українському суспільстві динамічно зростають вимоги до рівня творів художньої культури, зокрема декоративно-прикладного мистецтва, що відіграє величезну роль у процесі світовідображення та естетичного розвитку всіх категорії населення. Дуже важливим є донесення до свідомості людей що твори народних умільців є зразками справжнього мистецтва, в яких форма, декор і зміст перебувають у нерозривній єдності.